

Monumentnummer*: 452738

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **15 april 1993**
Kadaster deel/nr **82986/193**

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>			<i>Provincie*</i>			
's-Gravenhage	's-Gravenhage			Zuid-Holland			
<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>House letter*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Van Alkemadelaan	700			2597 AW	's-Gravenhage		
Bronovolaan	50			2597 AZ	's-Gravenhage		
Waalsdorperweg	167			2597 HT	's-Gravenhage		
Waalsdorperweg	169			2597 HT	's-Gravenhage		
Waalsdorperweg	171			2597 HT	's-Gravenhage		
Waalsdorperweg	173			2597 HT	's-Gravenhage		
Waalsdorperweg	175			2597 HT	's-Gravenhage		
Waalsdorperweg	177			2597 HT	's-Gravenhage		

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
's-Gravenhage	X	5438	A2	
's-Gravenhage	X			4550
's-Gravenhage	X	5439	A1	
's-Gravenhage	X	5439	A3	
's-Gravenhage	X	5438	A3	
's-Gravenhage	X	5439	A2	
's-Gravenhage	X	5438	A1	

Omschrijving**

Inleiding.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Kantoorgebouw op L-vormige plattegrond op de hoek van de Van Alkemadelaan en de Waalsdorperweg en aansluitend bouwblok van vier etagewoningen aan de Waalsdorperweg, dat in hoofdzaak een rechthoekige plattegrond vertoont. Het geheel is gebouwd in 1933-1935 naar ontwerp van de architect Jan Wils en behoort stilistisch tot het Nieuwe Bouwen. N.B.: het kantoorpand is in 1949-1950 aan de zijde van de Van Alkemadelaan met een verdieping verhoogd en aan de zijde van de Waalsdorperweg gewijzigd naar ontwerp van Jan Wils en F. Ottenhof. De oorspronkelijke stalen ramen zijn vervangen door aluminiumramen met dubbele beglazing, die het authentieke aspect benaderen.

Omschrijving.

Het kantoorpand bestaat uit souterrain, beletage, verdieping en terugspringende, later toegevoegde, bovenverdieping. De trappehuizen bij de hoek met de Waalsdorperweg en aan de zijde van de Bronovolaan zijn hoger opgetrokken en manifesteren zich als verticale bouwelementen. De ingangspartij, met een luifel, is opgenomen in het rechthoekige, lagere bouwlichaam dat de hoek met de Waalsdorperweg markeert. Het gebouw bezit een constructie van gewapend skeletbeton en de gevels zijn bekleed met bezande gele handvormsteen en, tegen hun benedendeel, met rode verblendsteen. De onderdorpels van de vensters zijn uitgevoerd in zwart verglaasde raamdorpelsteen. De gevels en borstweringen zijn afgedekt met gepolijste doornikse steen. De buitentrap van de ingangspartij is van basaltlava. De langgerekte vensterstroken hadden oorspronkelijk stalen ramen. In de voorgevel van het trappenhuis naast de hoofdingang en in de eindgevels aan de Bronovolaan komen cirkelvormige vensters voor. Voor de ramen van het souterrain zijn versierde diefijzers aangebracht. Aan het portiek voor de hoofdingang zijn zwart verglaasde en goudkleurige steen in afwisselende stroken toegepast. Zwart verglaasde steen is ook gebruikt voor de hoekkolom van de luifel. De stalen deuren van de hoofdingang zijn rood en blauw geschilderd. Hiernaast bevindt zich een glas-in-loodraam uit de bouwtijd. De verticale accenten in het bouwwerk worden versterkt door de hoog opgetrokken en uitgebouwde schoorstenen naast het hoofdtrappenhuis en aan het eind van de vleugel langs de Waalsdorperweg. Aan de voorzijde en de zijkanten van het pand zijn lage tuinmuren in rode baksteen gemetseld, waarop stalen hekken.

In de oorspronkelijke opzet waren de vergaderzaal en de directiekamers gesitueerd in de korte vleugel langs de Waalsdorperweg. De lange vleugel bevatte twee grote werkhallen op de beletage en de verdieping, die door verplaatsbare glazen wanden naar behoefte konden worden onderverdeeld.

De etagewoningen, Waalsdorperweg 167;169;171;173;175;177, vormen een bouwblok, dat aansluit op het kantoorgebouw en een rechthoekige plattegrond beslaat. Het bouwblok bestaat uit drie bouwlagen met plat dak. Bij het linker pand, naast het kantoorgebouw, springt de eerste verdieping naar voren; het pand op de rechter hoek bezit een uitbouw over de volle hoogte tegen het achterste gedeelte van de zijgevel met een hoog uitgebouwde hoekschoorsteen. De parterre is bij alle woningen aan de achterzijde uitgebouwd, met daarboven een doorlopend balkon met scheidingsmuurtjes en berghokken. Alle panden tellen drie bouwlagen met plat dak. De constructie bestaat uit gewapend skeletbeton; de gevels zijn bekleed met bezande gele handvormsteen, met uitzondering van de parterregevels aan de voorzijde, waar rode verblendsteen is toegepast. Op de linker hoek van 177 staat een uitgebouwde schoormuur die met zwart verglaasde steen is bekleed. Ook de vensterdorpels zijn in dit materiaal uitgevoerd.

De voorgevels bezitten brede en smalle vensters, oorspronkelijk met stalen ramen. Bij de trappehuizen van de hoekpanden zijn ronde vensters toegepast. De bovenwoningen zijn aan de voorgevel voorzien van kleine betonnen balkons met ijzeren hekken. Voor de terugspringende bovenverdieping van 177 bevindt zich een terrasbalkon met aan de voorzijde een gemetselde borstwering en aan de zijkant een ijzeren hek.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De tuinmuurtjes zijn gemetseld in rode verblendsteen.

Waardering.

Kantoorpand met aansluitend bouwblok etagewoningen zijn architectuurhistorisch van belang als voorbeeld van de sterk persoonlijke stijl waarin Jan Wils, een der vooraanstaande architecten van het Nieuwe Bouwen, werkte. Het geheel ontleent een toegevoegde waarde aan de opvallende stedenbouwkundige situering op de hoek van de Van Alkemadeaan en de Waalsdorperweg.

Hoofdcategorie

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Subcategorie

Handel en kantoor

Functie

Kantoorgebouw